

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Szak/5/2019
Identifikačné číslo spisu: 7019200522
Dátum vydania rozhodnutia: 13.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7019200522.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: S. O., /vek určený lekársnym vyšetrením na 16 až 17 rokov/, štátna príslušnosť Bangladéš, bez dokladov totožnosti, toho času umiestnený v Ú.T. N. U. N. P. I., D. XX, I., Slovenská republika, právne zastúpeného advokátom JUDr. Radoslavom Sotákom, Advokátska kancelária so sídlom Námestie Slobody 7, Michalovce, proti žalovanému: Prezídium Policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Sobrance, Oddelenie hraničnej kontroly PZ Topoľa, Topoľa 20, 067 75 Topoľa, v konaní o preskúmanie rozhodnutia žalovaného vo veci zaistenia žalobcu č. PPZ-HCP-SO19-6-006/2019-ZAV zo dňa 30.06.2019, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1Sa/21/2019 zo dňa 25.júla 2019 v časti o výroku o náhrade trov konania, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Sťažovateľovi právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Uznesením uvedeným v záhlaví tohto rozhodnutia (ďalej len „napadnuté uznesenie“) krajský súd podľa § 99 písm. a) zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „S.s.p.“) zastavil konanie v dôsledku späťvzatia žaloby späť a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

2. Výrok o trovách konania oprel súd o ustanovenie podľa § 170 písm. b) S.s.p., podľa ktorého žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, ak konanie bolo zastavené a poukázal na to, že zastavenie konania v tejto veci žalovaný procesne nezavinil, preto nebolo možné vyhovieť návrhu zástupcu žalobcu na vydanie rozhodnutia o trovách konania v zmysle ust. § 171 ods. 1 S.s.p. Podľa názoru správneho súdu pre účely rozhodovania o náhrade trov je podstatným, že žalobca dňa 04.07.2019 pri vstupnom pohovore, za tlmočenia z jazyka slovenského do jazyka panjabi uviedol, že pri zaistení na OHK Topoľa vedome uviedol zlý dátum narodenia a že je v skutočnosti maloletý. Na základe zistenia veku maloletého potvrdeného lekársnym vyšetrením bol jeho fyzický vek stanovený na 16 až 17 rokov. Zistená a potvrdená skutočnosť mala za následok konanie vedené vo veci sp. zn. 15PPOm/3/2019-6 na Okresnom súde Trebišov, ktorý uznesením zo dňa 12.07.2019 maloletého

žalobcu dočasne zveril do starostlivosti P. N. A. O. W., J.. R. XXX/X, K. a k prebratiu žalobcu zo zaistenia došlo na základe Preberajúceho protokolu zo dňa 15.07.2019. K prepusteniu žalobcu zo zaistenia tak došlo výlučne tým, že žalobca uviedol nesprávny dátum svojho narodenia v konaní pred žalovaným. Preto žalovaný procesne nezavinil zastavenie konania o správnej žalobe vo veciach zaistenia žalobcu napadnutým rozhodnutím č. PPZ-HCP-SO19-6-006/2019-ZAV zo dňa 30.06.2019 a nemožno mu uložiť povinnosť nahradiť trovy konania žalobcovi v zmysle § 171 ods. 1 S.s.p..

3. Proti napadnutému uzneseniu v časti o výroku o náhrade trov konania podal žalobca prostredníctvom právneho zástupcu (ďalej len „sťažovateľ“) včas kasačnú sťažnosť, v ktorej namietal, že pri rozhodovaní o trovách konania sa súd dôsledne neriadil procesnou zodpovednosťou, pretože bolo potrebné prihliadnuť len na to, že žalobca bol prepustený zo zaistenia po podaní žaloby a teda dôvod súdneho konania odpadol. Pre rozhodnutie súdu o trovách konania nebolo podstatné na rozdiel od rozhodovania o trovách v civilnom konaní, či žalobca správne uviedol svoj vek pri vstupnom pohovore ako to uviedol krajský súd, teda, či trovy zavinil výlučne žalovaný a preto v tejto časti spočíva nesprávne právne posúdenie veci. Za procesný úspech sa totiž v správnom súdnictve považuje aj späťvzatie žaloby, ak je dosiahnutý účel žaloby - zrušenie rozhodnutia o zaistení, resp. prepustenie zo zaistenia žalobcu, aj na základe udalosti mimo účastníkov konania. Navrhol, aby kasačný súd zmenil napadnuté uznesenie krajského súdu vo výroku o trovách a priznal žalobcovi náhradu trov konania pred krajským súdom ako aj náhradu trov kasačného konania.

4. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj len „Najvyšší súd“) konajúci ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ S.s.p. a 438 ods. 2 S.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie správneho súdu, v súlade s § 455 S.s.p. bez pojednávania a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je nedôvodná.

Podľa § 171 ods. 1 S.s.p. ak účastník konania procesne zavinil odmietnutie žaloby alebo zastavenie konania, správny súd prizná trovy konania ostatným účastníkom konania.

6. Kasačný súd predovšetkým dáva do pozornosti, že zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie znamená, že trovy je povinný platiť ten z účastníkov konania, ktorý zavinil, že vznikli. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím správneho súdu tomu, kto ich zavinil. Náhrada týchto trov sa prisudzuje bez ohľadu na výsledok správneho súdneho konania. Zavinenie však nie je možné interpretovať v doslovnom jazykovom zmysle, ale vo vzťahu príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je správanie účastníka konania a dôsledkom je vznik trov druhého účastníka konania. Zavinenie môže existovať na strane žalobcu aj na strane žalovaného. Platí, že ustanovenie § 171 ods. 1 S.s.p. je špeciálnym ustanovením k § 170 písm. b/ S.s.p. a predstavuje výnimku zo všeobecnej záujmovej zásady. Výnimka z tejto všeobecnej zásady sa tak do ustanovenia § 171 ods. 1 S.s.p. premietla ako pravidlo. Pri posudzovaní nároku na náhradu trov konania v spojení s ustanovením § 171 ods. 1 S.s.p. je správny súd povinný skúmať, či niektorý z účastníkov konania zavinil, že konanie sa muselo zastaviť (Správny súdny poriadok, Veľké Komentáre, Baricová, Fečík, Števček, Ficová a kol., C. H. Beck, 2018).

7. Z uvedeného vyplýva, že ak súd zastavuje konanie, musí sa zaoberať pri rozhodovaní o náhrade trov konania otázkou, či niektorý z účastníkov zavinil, že konanie muselo byť zastavené. Keďže nárok na náhradu trov konania je nárokom vyplývajúcim nie z hmotného, ale procesného práva, predmetnú otázku je nevyhnutné posudzovať z procesného hľadiska, a teda z hľadiska vzťahu výsledku správania žalovaného k požiadavkám žalobcu.

8. Podanou správnu žalobou z 08.07.2019 sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia o jeho zaistení pre vytýkané pochybenia (nesprávne právne posúdenie vecí, nedostatočné zistenie skutkového stavu vecí a na základe vykonaného dokazovania nesprávne skutkové zistenia, nedostatočné odôvodnené z pohľadu účelnosti a efektivity zaistenia žalobcu vyvolávajúce jeho nepreskúmateľnosť) a následne nariadenia jeho prepustenia zo zaistenia.

Podľa § 221 ods. 1 S.s.p. žalobca sa môže správnu žalobou domáhať zrušenia rozhodnutia o zaistení, o predĺžení zaistenia, o predĺžení lehoty zaistenia vydaného podľa osobitného predpisu alebo určenia takého rozhodnutia za nezákonné, ak bol žalobca zo zaistenia prepustený.

9. Účelom správnej žaloby podľa § 221 ods. 1 S.s.p. je teda preskúmanie zákonnosti rozhodnutia vo veciach zaistenia a dosiahnutie následného prepustenia zadržaného žalobcu. Správny súd konajúci o

správnej žalobe podľa § 221 ods. 1 S.s.p. môže podľa povahy veci rozhodnúť štyrmi spôsobmi. Prvým je zrušenie preskúmaného rozhodnutia a nariadenie bezodkladného prepustenia žalobcu zo zaistenia. Druhým spôsobom rozhodnutia je priame nahradenie preskúmaného rozhodnutia rozhodnutím správneho súdu o uložení miernejšieho donucovacieho opatrenia. Tretím spôsobom je zrušenie preskúmaného rozhodnutia a vrátenie veci žalovanému na ďalšie konanie bez nariadenia bezodkladného prepustenia. Štvrtým spôsobom je určenie nezákonnosti preskúmaného rozhodnutia, ak žalobca bol po vykonanom zaistení ale ešte pred rozhodnutím správneho súdu zo zaistenia prepustený.

10. Právny zástupca žalobcu podaním z 22.07.2019 z dôvodu, že žalobca bol prepustený zo zaistenia po podaní žaloby a teda dôvod súdneho konania odpadol vzal žalobu späť a konanie žiadal zastaviť. Zároveň požiadal o priznanie náhrady s poukazom na to, že žalovaný procesne zavinil zastavenie konania.

11. V kasačnej sťažnosti proti tej časti výroku uznesenia o zastavení konania, ktorým správny súd žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal, trval na tom, že odpadol dôvod súdneho konania, keďže žalobca bol zo zaistenia prepustený a zdôraznil, že za procesný úspech sa v správnom súdnictve považuje aj späťvzatie žaloby, ak je dosiahnutý účel žaloby - zrušenie rozhodnutia o zaistení, resp. prepustenie zo zaistenia žalobcu, aj na základe udalosti mimo účastníkov konania.

12. Podľa názoru kasačného súdu však takáto argumentácia neobstojí pretože takéto predpoklady nenastali. Predovšetkým je potrebné pripomenúť, že podanou žalobou (ktorú neskôr zobral späť) sa žalobca domáhal zrušenia napadnutého rozhodnutia pre tvrdenú nezákonnosť a po preukázaní dôvodnosti takéhoto záveru nariadenia prepustenia žalobcu zo zaistenia. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na vyššie zmienené štyri zákonom upravené (§ 230 S.s.p.) varianty postupu správneho súdu pri rozhodovaní o žalobe podľa § 221 S.s.p., ktorý v zmysle § 206 ods. 3 S.s.p. posudzuje správnu žalobu neformálne a nie je viazaný žalobnými bodmi z čoho možno usudzovať, že zákonodarca kladie dôraz na preskúmanie rozhodnutí vo veciach zaistenia a len ich zrušenie z dôvodu zistenej nezákonnosti (resp. nahradenie vlastným rozhodnutím súdu o uložení miernejšieho donucovacieho opatrenia) je predpokladom súdom nariadeného prepustenia zo zaistenia s tým, že určenia, že takéto rozhodnutie je nezákonné sa možno domáhať aj po prepustení zo zaistenia (písm. d/ § 221 S.s.p.). Rozhodnutie o zaistení žalobcu však žalovaným ani súdom zrušené nebolo.

13. Aj keď možno predpokladať, že primárnym cieľom žalobcu v tomto konaní bolo dosiahnutie jeho prepustenia, podanou správnu žalobou podľa § 221 ods. 1 S.s.p. sa domáhal zrušenia rozhodnutia o zaistení a následného prepustenia zo zaistenia. Preto nemožno súhlasiť s tvrdením právneho zástupcu žalobcu, že tým, že žalobca bol v zmysle Preberajúceho protokolu zo dňa 15.07.2019 zo zaistenia odovzdaný pracovníkovi ÚPSV&R Trebišov z dôvodu umiestnenia maloletého cudzinca bez sprievodu do starostlivosti P. N. A. O. W. O. K. C. K. na základe uznesenia Okresného súdu v Trebišove č. k. 15PPOm/3/ zo dňa 12.07.2019 odpadol dôvod konania, ktorého súčasťou však bolo v zmysle žaloby aj nárok na zrušenie napadnutého rozhodnutia o zaistení, ktoré ani v rámci postupu žalovaného pri odovzdaní (maloletého) žalobcu nebolo žalovaným zrušené. Za daných okolností preto nemožno hovoriť o dosiahnutí účelu žaloby a teda procesnom úspechu žalobcu, za ktorý sám právny zástupca označil zrušenie rozhodnutia o zaistení, resp. prepustenie žalobcu zo zaistenia (z dôvodu ktorého vzal žalobu späť). V nadväznosti na to poukazuje kasačný súd na rozhodovaciu prax kasačného súdu (rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Szak/15/2017; 1Szak/17/2017; 1Szak/18/2017; 1Szak/20/2017) v zmysle ktorej „Prepustením zo zaistenia sa v prípade správnej žaloby podľa § 221 ods. 1 S.s.p. síce vyčerpá predmet žaloby v časti dožadujúcej sa prepustenia, ale nie v časti dožadujúcej sa preskúmania rozhodnutia z hľadiska jeho zákonnosti a jeho zrušenia.“

14. Pri posudzovaní otázky procesného zavinenia za zastavenie konania nie je bez významu ani skutočnosť, na ktorú dôvodne poukázal aj správny súd pri rozhodovaní o trovách konania, že k prepusteniu žalobcu zo zaistenia (čo bolo dôvodom pre späťvzatie žaloby) došlo výlučne tým, že žalobca pôvodne uviedol v konaní pred žalovaným nesprávny dátum svojho narodenia (a až po určení jeho fyzického veku lekársnym vyšetrením a zohľadnení skutočnosti, že na žalobcu ako maloletú osobu, ktorá nemá zákonného zástupcu sa ustanovenie § 88 ods. 1 zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov (dôvody zaistenia) nevzťahujú (§ 88 ods. 9 zákona č. 404/2011 Z.z.) ho žalovaný odovzdal do starostlivosti P. N. A. O. W. C. K.) a teda podľa názoru kasačného súdu by ustálenie procesného zavinenia za zastavenie konania na strane žalovaného a uloženie mu povinnosti náhrady trov konania žalobcu bolo v rozpore so zásadou „že sa nikto nemôže dovolávať vlastnej nepoctivosti (nemo

turpitudinem suam allegans auditor)“.

15. Z uvedených dôvodov dospel kasačný súd k záveru, že krajský súd neporušil zákon, keď o trovách konania rozhodol podľa § 170 písm. b) S.s.p., v zmysle ktorého žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, ak konanie bolo zastavené a nevyhovel návrhu žalobcu na postup podľa § 171 ods. 1 S.s.p., kasačná sťažnosť teda nie je dôvodná a preto ju v súlade s ust. § 461 S.s.p zamietol.

Podľa § 461 S.s.p. platí, že kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

16. O trovách konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 S.s.p. v spojení s § 167 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ktorý bol v konaní neúspešný právo na náhradu trov konania pred kasačným súdom nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok n i e j e prípustný.